Bergsstaten
Box 43, SE-971 02 Luleå, Sweden

Datum: 2026-11-26
Dnr: BS 200-1675-2026

Beslut

Grängesberg Iron AB
Bergsmansvägen 37
772 40 Grängesberg

Undersökningstillstånd för området Grängesberg nr 9 i Ljusnarsbergs kommun i Örebro län och Ludvika kommun i Dalarnas län

Beslut

Bergmästaren beviljar Grängesberg Iron AB, 556746-3657, undersökningstillstånd med tillståndsid 2026:187 enligt minerallagen (1991:45) för området Grängesberg nr 9.

Undersökningstillståndet innebär ensamrätt för Grängesberg Iron AB till undersökning av det beviljade området. Med undersökning avses arbete i syfte att påvisa en fyndighet avseende sådana koncessionsmineral som anges i 1 kap. 1 § 1 och 2 minerallagen.

Undersökningstillståndet gäller i tre år från den 26 november 2026 till den 26 november 2029.

Undersökningsområdet

Undersökningsområdet, se bifogad karta (bilaga 1), omfattar en yta om 402,57 ha och begränsas av räta linjer mellan hörnpunkter med koordinater i SWEREF 99TM enligt följande.

Huvudyta 1

Hörnpunkt	N-koordinat	E-koordinat
1	6 657 929	497 343
2	6 658 550	498 248
3	6 658 971	498 309
4	6 659 016	498 529
5	6 659 368	498 582
6	6 659 450	499 674
7	6 659 400	499 893
8	6 659 400	501 174,48
9	6 659 230	501 120
10	6 659 206,95	501 031,09
11	6 659 176,64	501 018,16
12	6 659 171,3	500 893,59
13	6 659 160	500 850
14	6 658 833,91	500 668,38
15	6 658 637,38	500 640,83
16	6 658 650,22	500 566,07
17	6 658 370	500 410
18	6 658 526	500 057,7
19	6 658 547	498 807
20	6 657 792	498 383
21	6 657 049	498 800
22	6 656 416	497 951
23	6 656 681	497 685

Villkor

Grängesberg Iron AB ska ställa säkerhet för ersättning avseende skada eller intrång som kan bli följden av undersökningsarbete. Säkerheten ska ställas till Bergsstaten innan undersökningsarbeten påbörjas.

Bakgrund

Sökanden har beviljats undantag från regeln i 2 kap. 9 § minerallagen om förbudsår beträffande mark inom samma område som det upphörda undersökningstillståndet Grängesberg nr 300, ärende med diarienummer BS 200-180-2020. Bergmästarens beslut att medge undantag från förbudsåret innebär att ansökan om undersökningstillstånd för området Grängesberg nr 9 kan tas upp till prövning.

Grängesberg Iron AB:s (hädanefter sökanden) ansökan om undersökningstillstånd kom in till Bergsstaten den 14 september 2026 och avser koncessionsmineralen apatit, järn som förekommer i berggrunden, skandium, yttrium, lantan och lantanider, volfram, tenn och vanadin. Sökanden har till sin ansökan fogat en karta över det sökta området och uppgifter om vilka fastighets- och övriga kända sakägare som berörs av ansökan. Enligt sökanden kan arbeten inom det sökta området leda till fynd av koncessionsmineral därför att historiska undersökningar visar positiva geokemiska och geofysiska anomalier. De undersökningsarbeten som sökanden planerar att utföra är sammanställa, digitalisera och modellera utifrån historiska gruvkartor, borrdata och undersökningar. Ur detta planeras kompletterande geologisk detaljkartering, olika geofysiska mätningar samt kärnborrning.

Ansökan om undersökningstillstånd har remitterats till länsstyrelsen och kommunen. Underrättelse om ansökan har sänts till berörda fastighets- och övriga kända sakägare. Yttranden från länsstyrelsen i Dalarna och Örebro, Ljusnarsbergs och Ludvika kommuner har kommit in till Bergsstaten.

Länsstyrelsen har i huvudsak framfört följande.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har lämnat generella riktlinjer om vad som ska iakttas vid prospekteringsarbete utöver det har de inkommit med en granskningsblankett över området.

Länsstyrelsen i Örebro län framför att om prospekteringen går vidare till mer invasiva arbeten är det mycket viktigt att hänsyn tas till vattenförekomsterna i området, i och i anslutning till ansökningsområdet finns vattenförekomsterna Södra Hörken och Norra Hörken. Vidare inom ansökningsområdet finns flertalet fornlämningar, mark som omfattas av strandskydd samt ett objekt som är ett potentiellt förorenat område.

Kommunen har i huvudsak framfört följande.

Ljusnarsbergs kommun har inget att erinra och framför att i övergripande ställer de sig positiva till mineralutvinning på lämpliga platser där sådan verksamhet kan bidra till en positiv samhällsutveckling på ett sådant sätt att övriga eventuella målkonflikter kan minimeras.

Ludvika kommun ger följande punkter som de vill se att sökande tar hänsyn till: Rasrisk inom vissa delar, Förkastningssprickan i området utgör ett problem vid framtida gruvdrift, men även för rasriskområden. Viktig industriell verksamhet finns inom området, ansökan om samråd samt strandsskyddsdispens kan bli aktuella. Respekt för invasiva arter behöver tas i beaktande vid arbeten.

Från fastighets- och övriga kända sakägare har i huvudsak följande synpunkter framförts.

Trafikverket har tagit del av informationen och framför att vissa åtgärder som avses att utföras inom vägområdet kan vara tillståndspliktiga enligt väglagen.

Fastighetsägaren till Ludvika Grängesberg 1:127 informerar att en betydande del av det sökta området består av äldre sandmagasin med anrikningssand från tidigare gruvverksamhet. De har ett gällande nioårigt utvinningsarrende med en annan aktör avseende anrikningssanden i ett av magasinen. Vidare framför de att deras bolag är ansvariga för dammsäkerheten vid magasinen och önskar mer information från sökande avseende deras prospekteringsplan.

Grängesberg Exploration AB motsätter sig att det sökta undersökningstillståndet omfattar området kring Jan-Mattsdammen då de har ett utvinningsarrende inom området, som innefattar den befintliga anrikningssanden.

Övrigt

Yttrandena kommer att sändas till den sökande i sin helhet.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 2 kap. 2 § minerallagen ska ett undersökningstillstånd meddelas om det finns anledning att anta att undersökning i området kan leda till fynd av koncessionsmineral. Undersökningstillstånd får dock inte beviljas den som uppenbarligen saknar möjlighet eller avsikt att få till stånd en ändamålsenlig undersökning eller den som tidigare har visat sig olämplig att bedriva undersökningsarbeten.

Av 1 kap. 5 § första stycket minerallagen framgår att ett undersökningstillstånd som grundas på ansökan avseende något eller några av de koncessionsmineral som anges i 1 § 1 och 2 gäller, om inte sökanden begär annat, samtliga mineral som anges där.

Förarbeten

En förutsättning för att sökanden ska få undersökningstillstånd är att det ska finnas anledning att anta att undersökning i området kan leda till fynd av koncessionsmineral. Enligt förarbetena till minerallagen är det sökanden som ska förete någon form av utredning som visar att denna förutsättning är uppfylld. Han ska alltså kunna förete något indicium på att åtminstone något koncessionsmineral förekommer inom det aktuella området. Kravet får inte sättas så högt att seriöst prospekteringsarbete försvåras (prop. 1988/89:92 s. 90).

Kriteriet att sökanden uppenbarligen saknar möjlighet att få till stånd en ändamålsenlig undersökning visar att prövningen inte är avsedd att vara särskilt ingående utan att det främst är fallen av missbruk man vill komma åt (prop. 1988/89:92 s. 91 och prop. 2004/05:40 s. 37).

Tillstånd ska vägras om sökanden tidigare har visat sig olämplig att bedriva undersökningsarbete. I detta fall krävs det inte att förhållandet ska vara uppenbart utan det räcker med att sökanden inte bedöms uppfylla kravet. Exempel på situationer där tillstånd kan vägras är att sökanden tidigare har visat bristande hänsyn till markägares eller andra sakägares intressen eller utfört undersökningsarbeten på ett sätt som varit skadligt för natur- eller kulturmiljön. Vid prövningen bör sådana omständigheter vägas in som hur allvarliga missförhållandena varit, om det varit fråga om enstaka eller upprepade överträdelser och i vilken utsträckning det berott på sökanden själv samt hur lång tid som gått från det tidigare undersökningsarbetet (prop. 2004/05:40 s. 80).

Någon prövning av motstående intressen ska inte ske i samband med prövningen av undersökningstillstånd. (prop. 1988/89:92 s. 59 f).

Bergmästarens bedömning

Mot bakgrund av vad sökanden har anfört anser bergmästaren att undersökningar i det aktuella området kan komma att leda till fynd av koncessionsmineral av det slag som ansökan avser. Bergmästaren vill erinra om att det är omständigheter hänförbara till den sökande själv som ska beaktas vid bedömningen av kriteriet om

sökanden uppenbarligen saknar möjlighet och avsikt att få till stånd en ändamålsenlig undersökning. Vad som har framkommit i ärendet föranleder inte bergmästaren att ifrågasätta sökandens möjlighet eller avsikt att få till stånd ändamålsenliga undersökningar inom det sökta området. Bergmästaren konstaterar vidare att det inte har framkommit något som innebär att sökanden tidigare visat sig olämplig att bedriva undersökningsarbete.

Den aktuella ansökan avser koncessionsmineralen apatit, järn som förekommer i berggrunden, skandium, yttrium, lantan och lantanider, volfram, tenn och vanadin. Eftersom ansökan avser några av de koncessionsmineral som anges i 1 kap. 1 § 1 och 2 minerallagen, och sökanden inte har begärt annat, beviljar bergmästaren undersökningstillstånd för samtliga koncessionsmineral som anges i bestämmelsen.

Undersökningsavgiften för tillståndet har enligt 14 kap. 2 § minerallagen och 10 § mineralförordningen, med beaktande av undersökningsområdets storlek och de mineral som omfattas, bestämts till 8 060 kr. Bergmästaren konstaterar att sökanden har betalat den fastställda undersökningsavgiften.

Enligt bergmästarens bedömning är förutsättningarna för att bevilja det sökta undersökningstillståndet uppfyllda.

Delgivning av beslutet

Bergmästaren har beslutat att Borlänge Tjärna 15:32, Ludvika Öraberget 10:76 och Ludvika Öraberget 10:7 ska delges detta beslut genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar.

Övriga berörda fastighets- och övriga kända sakägare delges detta beslut genom vanlig delgivning med delgivningskvitto.

Hur man överklagar

Den som delges detta beslut genom kungörelsedelgivning kan överklaga beslutet till Förvaltningsrätten i Luleå senast den 31 december 2026 vilket även anges i överklagandehänvisningen (bilaga 2).

Den som delges detta beslut genom vanlig delgivning med delgivningskvitto kan överklaga beslutet till Förvaltningsrätten i Luleå inom den tidsfrist som anges i överklagandehänvisningen (bilaga 3).

Bergmästaren erinrar om följande

Undersökningsarbete inom det beviljade området får endast utföras i enlighet med en gällande arbetsplan som ska upprättas av sökanden. Arbetsplanen ska delges ägare till de fastigheter där arbetet ska bedrivas och innehavare av särskild rätt som berörs av arbetet. Bestämmelser om arbetsplan för undersökningsarbete och när en arbetsplan blir gällande finns i 3 kap. 5 – 5 e §§ minerallagen.

I den arbetsplan som sökanden ska upprätta samt delge berörda fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska sökanden bland annat lämna uppgift om hur eventuella skador och intrång kommer att regleras. Arbetsplanen ska också innehålla uppgift om vilken form av säkerhet som sökanden har och storleken på säkerheten. Fastighetsägare eller innehavare till särskild rätt som inte godkänner säkerheten kan begära att säkerheten prövas av länsstyrelsen enligt 17 kap. 2 § minerallagen.

Enligt 3 kap. 3 § minerallagen ska undersökningsarbete utföras så att minsta skada och intrång vållas på någon annans egendom och på natur- och kulturmiljön.

Undersökningsarbete får inte äga rum inom nationalpark eller i strid med föreskrifter som gäller för natur- eller kulturreservat. Det åvilar sökanden att hos länsstyrelsen eller hos bergmästaren ansöka om medgivande till undersökningsarbete inom sådana skyddade områden som anges 3 kap. 6 och 7 §§ minerallagen, om medgivande inte beviljas råder hinder mot undersökningsarbete. Det åvilar också sökanden att ansöka om eventuella ytterligare tillstånd enligt annan lagstiftning än minerallagen, t.ex. miljöbalken, som kan komma att krävas för att få bedriva undersökningsarbete inom undersökningstillståndet.

Bergmästarens erinran är inte en fullständig redogörelse för bestämmelser i minerallagen eller annan lagstiftning som kan ha betydelse för sökandens rätt att bedriva arbete inom undersökningstillståndet eller de skyldigheter som åvilar sökanden.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av bergmästare Helena Kjellson efter föredragning av Frida Wayman.

Helena Kjellson

Frida Wayman

Bilagor

Bilaga 1, Karta undersökningsområdet

Bilaga 2, Överklagandehänvisning

Bilaga 3, Överklagandehänvisning

Översiktskarta — Grängesberg nr 9

Ansökan om undersökningstillstånd enligt minerallagen

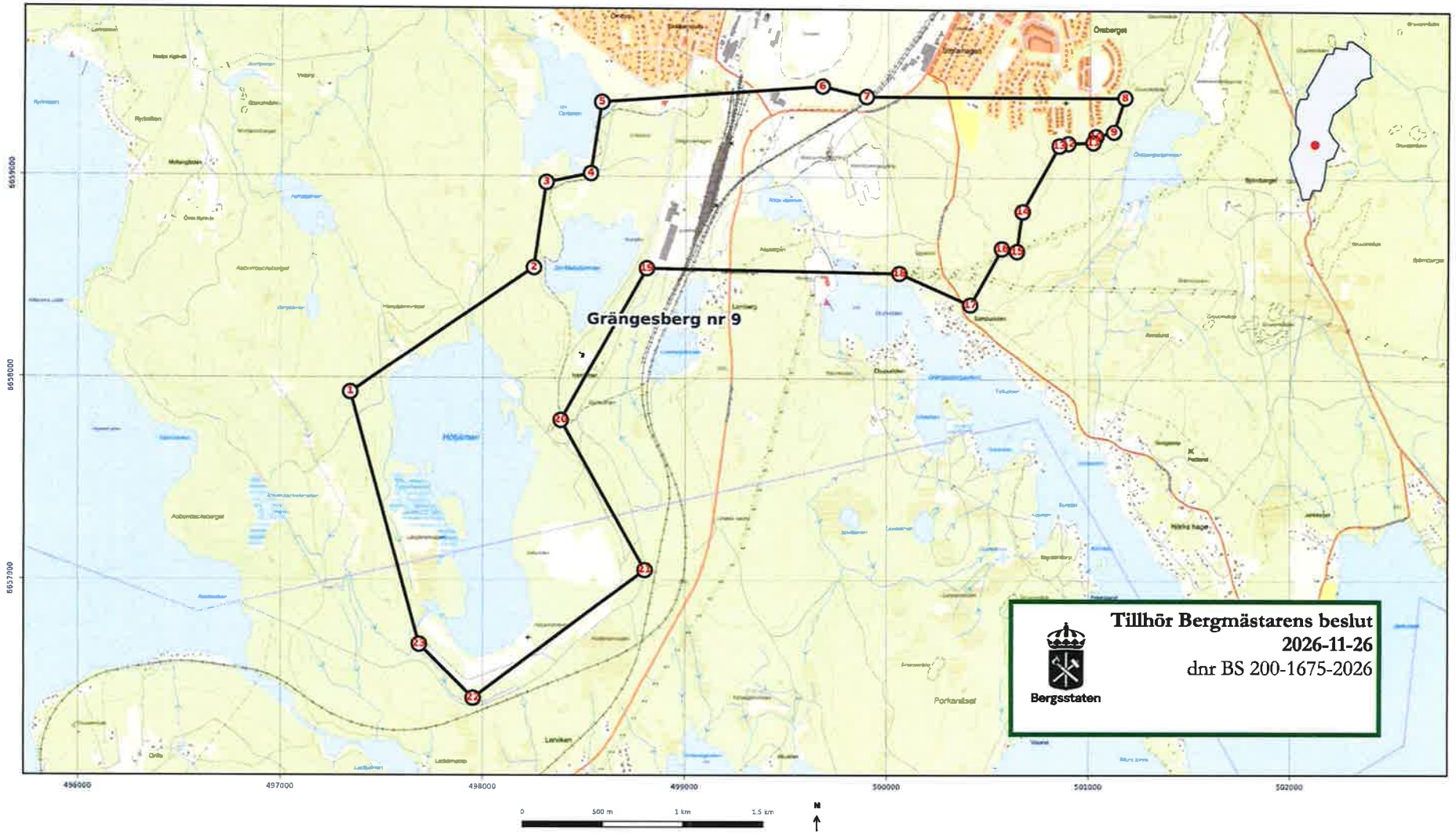

Översiktskarta

Skala: 1:20,000

Koord: SWEREF99 TM

Län: Dalarna, Örebro

Kommun: Ludvika kommun, Ljusnarsbergs kommun

Kartblad: 12D

© Lantmäteriet

Ansökt område: Grängesberg nr 9

Sökande: Grängesberg Iron AB

Areal: 403 ha

Datum: 2026-10-22

Hörnpunkter (SWEREF99 TM)

Nr	N (X)	E (Y)
1	[illegible]	[illegible]
2	[illegible]	[illegible]
3	[illegible]	[illegible]
4	[illegible]	[illegible]
5	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	[illegible]
7	[illegible]	[illegible]
8	[illegible]	[illegible]
9	[illegible]	[illegible]
10	[illegible]	[illegible]
11	[illegible]	[illegible]
12	[illegible]	[illegible]
13	[illegible]	[illegible]
14	[illegible]	[illegible]
15	[illegible]	[illegible]
16	[illegible]	[illegible]
17	[illegible]	[illegible]
18	[illegible]	[illegible]
19	[illegible]	[illegible]
20	[illegible]	[illegible]
21	[illegible]	[illegible]
22	[illegible]	[illegible]
23	[illegible]	[illegible]

Bergsstaten
Box 43, SE-971 02 Luleå, Sweden

Överklagandehänvisning vid kungörelsedelgivning

Om ni tagit del av beslutet genom att läsa om beslutet i en tidning, s.k. kungörelsedelgivning gäller följande för att överklaga bergmästarens beslut.

Överklagandet ska vara skriftligt och ställas till Förvaltningsrätten i Luleå **men skickas till Bergsstaten, Box 43, SE-971 02 Luleå** eller mineinspect@bergsstaten.se

I överklagandet ska ni ange:

- Vilket beslut som ni överklagar, ange beslutets diarienummer.
- Varför ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha.
- Ni ska ange ert namn, telefonnummer, postadress och e-postadress.
- Om ni anlitar ombud ska ombudets namn, telefonnummer, postadress och e-postadress anges.

Ert överklagande ska ha kommit in till Bergsstaten **senast den 31 december 2026.**

Om ni som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.**

Om ni behöver upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till Bergsstaten, via epost mineinspect@bergsstaten.se eller telefon 0920-23 79 00.

Bergsstaten
Box 43, SE-971 02 Luleå, Sweden

Överklagandehänvisning vid delgivning med delgivningskvitto

Om ni tagit del av beslutet genom att få det skickat till er tillsammans med ett delgivningskvitto ska ni göra enligt följande för att överklaga bergmästarens beslut. Börja med att skriva under delgivningskvittot och skicka det till Bergsstaten. Detta är endast en bekräftelse på att ni tagit del av beslutet. Det innebär inte att ni har godtagit beslutet.

Ni har därefter tre veckor på er att överklaga. Ett överklagande ska ha kommit in till Bergsstaten **inom tre veckor från det datum ni skrivit under delgivningskvittot**.

Överklagandet ska vara skriftligt och ställas till Förvaltningsrätten i Luleå **men skickas till Bergsstaten, Box 43, SE-971 02 Luleå** eller mineinspect@bergsstaten.se

I överklagandet ska ni ange:

- Vilket beslut som ni överklagar, ange beslutets diarienummer.
- Varför ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha.
- Ni ska ange ert namn, telefonnummer, postadress och e-postadress.
- Om ni anlitar ombud ska ombudets namn, telefonnummer, postadress och e-postadress anges.

Om ni som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.**

Om ni behöver upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till Bergsstaten, via epost mineinspect@bergsstaten.se eller telefon 0920-23 79 00.